

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, kedd 1909. szeptember 21.

211. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda teleonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petli sorja 40 fillér.

Nyilt Levél

Méltóságos

RÁKOSI JENŐ főrendiházi tag urnak,
az „Otthon írók és hírlapírók köre“ elnökének
s a Budapesti Hírlap főszerkesztőjének

BUDAPESTEN.

Méltóságos Urunk!

A fiumei magyarság mély szomorúsággal látja, hogy a „Budapesti Hírlap“ — még nemrég a magyar sajtó legkomolyabb és legszavahibetőbb orgánuma, — egy-két év óta a fiumei ügyeket illetőleg a legvaskosabb tájkozatlanságot árulja el s a fiumei magyarságnak nyelvéért és kulturájáért folytatott nehéz küzdelmét sokszor, mintegy láthatatlan kéz által irányítva, a legferdebb világitásba helyezi. A magyarság, amely Fiume lakosságának alig egy hatodrészt képezi, folytonos védelmi harcra van itt szorítva és pedig nemcsak az olasz és horvát elem óriási numerikus többségénél, hanem az olaszág messzemenő statutumbeli előjogainál fogva, amelyek még abból az időből származnak, midőn Fiuménak egyáltalán nem volt magyar lakossága. A negyven év előtti államférfiak közül senki sem látta előre, hogy Magyarország egyetlen kikötővárosában valamikor számottevő — most már 8000 főre menő — magyarság fog a mindennapi kenyérért küzdeni. Ime, anélkül, hogy a fiumei olaszág ma a város abszolút többségét képezne, mégis képes az elavult statutum intézkedéseinek céltudatos felhasználásával a kizárólagos egyeduralmat a városi adminisztrációban magának biztosítani. Mi magyarok pedig, akik a város háztartásához jelentékeny községi adóval hozzájárulunk, ennek dacára a szavazati, tehát hozzájárulási jogból nagy részben ki vagyunk rekesztve, akárcsak a horvátok. S valahányszor a „de nobis sine nobis“ elve ellen felzudulunk, valahányszor a statutum elavultságából kifolyólag újabb és újabb ekerülhetetlen surlódások keletkeznek a fiumei olaszág és az államfentartó fajhoz tartozó fiumei magyarság között, mindig azt látjuk, hogy egyes rosszul informált sajtóorganumok és ezek élén a „Budapesti Hírlap“ cserben hagy bennünket, nem törődve azzal, hogy itt távol az anyaországtól az idegen nemzetiségek tengerében néhány ezer főnyi magyar és pedig egy közgazgatási mint a közgazdasági foglalkozásokban tagadhatatlanul kiváló kvalitású magyarság szegényteljes küzdelmet kénytelen folytatni saját nyelvéért és kulturájáért.

Ime rámutatunk egy a legutóbbi napokban előfordult újabb esetre, mely fenti állítá-

sainkat igazolni fogja: A B. H. pénteki számában a következő hirt közölte:

— A fiumei színház-építés. Fiuméből jelentti tudósítónk: Zanella Rikárd, Fiume országgyűlési képviselője negyedmillió koronáért telket vásárolt a Cassa Comunale di Risparmio-tól. A pénzintézet, tekintettel arra, hogy Zanella a telket színházra akar építtetni, kedvezményes árat számított, de viszont kikötötte, hogy a telket csakis kulturális célt szolgáló épület számára használják föl. Zanella az új színházat részvénytársasággal akarja létesíteni. S mivel a részvénytársaság tagjai közé nemcsak a fiumei magyarokat, hanem az itteni olaszokat is szeretnék bevonni, elhatározták, hogy nemcsak a magyar, hanem az időnként vendégszereplő olasz operatársulatoknak is helyet adnak az ujonnan épülő színházban. Kivált a fiumei magyarság fogadta nagy örömmel a színházépítés híreit, mivel Fiume egyetlen kőszínházában, a Teatro Comunale-ban csakis olasz színészek játszhatnak, a magyar társulatok számára átengedett Fenice-szinkör pedig igen rozoga állapotban van. A fiumei sajtó s így a közvélemény is, mielőtt döntésre került volna a színházépítés sorsa: több álláspontra helyezkedett. Az egyik olasz lap követelte, hogy a színházban csak olasz társulatok játszhassanak, az egyik magyar lap pártolta Zanella kényelvű előadásait, viszont a másik magyar lap csakis magyar színtársulat bevonulását látná szívesen. Ez az ujság hivatkozik Festetich Andor gróf színészeti felügyelőnek a fiumei színpártoló egyesület mult évi alakulása alkalmával tett kijelentésére, a melyben Festetich kilátásba helyezte a színházzal egybekötött kulturpalota fölépítését. Nákó Sándor gróf, Fiume kormányzója, szintén kijentette a küldöttségileg nála járt érdeklődőknek, hogy ő a maga részéről az aktuálisvá váló kulturpalota érdekében készséggel fog a kormánynál közbenjárni. Zanella pártjának hívei fölhívják a pártállásokra a színpártoló egyesület figyelmét és sürgetik a tagok összehívását, hogy a kulturális ügy érdekében minél előbb dönthessenek.

A hírek majdnem egész tartalma képtelen abszurdum és még Zanellának néhány magyarul érthető párthive is nagy szemeket meresztett erre e csodabogárra; nem említve azt, hogy a magyarság legtekintélyesebb tagjai valóságos felháborodtak a tények eme elferdítésén, vagy nem ismerésén. Álljon itt Méltóságod és a fiumei ügyekben többé kevésbé tájékozatlan magyar sajtó felvilágosítására a való tényállás:

A fiumei magyarság, látva, hogy a Zanella országgyűlési képviselő vezetése alatt álló autonompárt prononszírozott olasz jellege teljesen kizárja annak a reményét is, hogy az év nagy részében használatlan Teatro Comunale kőszínház évente két hónapra átengedtesse a magyar színészetnek, energikus akciót indított egy magyar színház és magyar kulturpalota létesítése iránt. Az idei tavasszal ez ügyben tartott gyűlés, melyhez egyenesen ideérkezett Festetich Andor gróf is, óriási lelkesedéssel vette tudomásul a vidéki színészet országos felügyelőjének kijelentéseit, melyekkel közeli kilátásba helyezte, hogy más városokhoz hasonlóan a fiumei magyarság kérelmét is támogatni fogja a kormány úgy jelentékeny évi szubvencióval, mint egy nagyobb összeg egyszeri megadásával is.

Festetich gróf akkor általános helyeslés között kifejtette, hogy ő a többi vidéki városokban tett eddigi tapasztalataira támaszkodva, a magyar színészet végleges hajlékának kérdését legelőcsöbben és legelőszertűbben a kulturpalota keretében tartja megoldhatónak. A fiumei magyar színpártoló egyesület ezután a kormányhoz és Nákó Sándor gróf a Festetich gróffal együtt nála tisztelgő küldöttségnek kijelentette, hogy a kérés teljesítését minden erejével szorgalmazni fogja s még akkor is dolgozni fog a memorandum sikere érdekében, ha esetleg megszűnnék fiumei kormányzó lenni.

Igy állt az ügy, midőn 3 héttel ezelőtt az összes helyi lapok hírelt adták, hogy Zanella képviselő negyedmillió korona kedvezményes áron telket kapott a városi takarékpénztártól azzal a kikötéssel, hogy azon színházat építtessen. Az autonompárt hivatalos lapja a „La Voce del Popolo“, melynek Zanella társtulajdonosa és főszerkesztője, kinyilatkoztatta, hogy a képviselő saját üzleti rizikójára vette a telket és „igen jó“ árat fizetett érte a városnak, holott tény, hogy egy helybeli tekintélyes bank, mely 70%-ig ad kölcsönt telkekre, rögtön 270 ezer korona, tehát a vételárnál magasabb kölcsönt adott a hitelesen 400 ezer koronára becsült telkekre, melynek tulajdonjoga a 270 ezer koronás betáblázással együtt máris a képviselő nevére van írva a fiumei telekkönyvben, miről bárki meggyőződhetik.

A színház olasz jellegét féltő párthiveinek a „Voce“ kijelentette aug. 31-iki számában hogy a kibocsátandó részvények kizárólag „tra i cittadini fiumani“ — kizárólag fiumei polgárok között fognak jegyzésre bocsátatni és csakis fiumeiek által „soltanto da fiumani“ fog a tőke fedezetni. Az itt idézett olasz szavak vastag kövér betűkkel voltak kiemelve a „Voce“ többi szövegéből. Hogy pedig mi magyarok, ha 30 évig élünk is Fiumében nem számítunk a „fiumano“-k közé azt reméljük a Budapesti Hírlappal együtt Méltóságod is tudja.

Nem lehetetlen, hogy ha az olasz hazafiság felkeltése Zanella ezen tisztán üzleti ügye iránt nem fog teljesen sikerülni, tán utólag a magyarság köréből eredő részvényjegyzéseket is kegyesen el fog fogadni a képviselő ur, az abszolút többséget azonban minden bizonynyal nem fogja kiengedni Zanella és az ő olasz érdekcsoportja a kezéből. Ez a körülmény pedig a mostaninál viharosabb időkben nem nyújt elég garanciát a magyar színészet nyugodt fejlődéséért és ma sem fogadná el ezt az itteni magyarság, ismerve az olasz elem velünk szemben állandóan tanúsított féltékenykedését.

A magyarságot fenyegető veszedelmet még növeli az a körülmény, hogy a részvények nagyobb kelendőse érdekében Zanella jelentékeny szubvenciót is ki akar járni az új színházak azon a címen, hogy abba 2-3 hónapra a magyar színházakat is beengedni „hajlandó.” Ha ezt a szubvenciót Zanella megkapja, örökre el van temetve a magyarságnak hónapok óta táplált legszebb álma, a lelki szemeink előtt álló gyönyörű magyar kulturpalota a benne elhelyezett intim magyar színházzal, amely egyuttal a magyarság hangverseny- és felolvasóterme és minden fiumei magyar ember temploma és záradokhelye lenne. Ime, ilyen pokoli módon keresztezi Zanella a fiumei olaszság feje, rossz szelleme és megrontója mindig és mindenütt a magyarság érdekeit.

Méltóságos Urunk! Minden igyekezetünk mellett és évek hosszú küzdelmével sem tudtunk magyar színházaink számára a városi Comunale-színházba bebocsátást nyerni és most az olaszság még a saját színházunkért kifejtett munkánkat is tönkretesz, még a saját területünkre is betör s elviszi tőlünk azt, ami ennek a sokat szenvedett, sokszor megalázott s mindenkitől cserben hagyott magyarságnak egyetlen reménye volt.

De nem! Nem fog sikerülni! Nem szabad sikerülnie! Nem Zanella hívei, Méltóságos Urunk, mi magyarok hívjuk össze azt a színházi bizottságot, mert ettől a bizottságtól Zanella és pártja olyan távol tartja magát, mint a cseh „Beseda” a német „Schulverein”-től.

Igenis összehívjuk és pedig már a legközelebbi napokban vagy órákban. Önértetes, erőteljes határozatot fogunk hozni, amelyet benn az országban is meg fognak hallani.

Ha pedig megtörténnék a lehetetlenség és az egész fiumei magyarság kérése kevesebbet érne a kormánynál, mint egy képviselő privát üzleti érdeke, akkor is készen áll az elhatározásunk: Krajcáronkint kuporgatjuk össze éveken át a színházunkra való pénzt. Akár mily szerény is lesz: **a miénk lesz.** De Zanella urnak, a legnagyobb ellenségünknek színházába nem megyünk be soha! Soha! Soha!

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Vio Ferenc dr. podeszta tegnap Brémába utazott, hogy a nemzetközi tengerjogi tanácskozáson résztvegyen.

— **Eljegyzés.** Beusterien Elza kisaszonny, Beusterien Ottó, a rizsgyár igazgatójának bájos leányát eljegyezte Gürtler Károly, a 79. Jelacich gyalogezred főhadnagya Fiumében.

— **Kirabolt visszavándorló.** Solenij Lavoslav 38 éves budapesti illetőségű foglalkozás nélküli lakatos tegnap este az utcán találkozott Marton Sebestyén 44 éves barabási illetőségű földműveléssel. Solenij megismerkedett Martonnal, aki csakhamar bizalmas beszélgetésbe elegedett új ismerősével. Elmondotta, hogy most jött haza Amerikából, ahol nehéz munkával egy kis pénzt takarított meg. Több sem kellett Solenijnak. Villamoson elvitte Martont egyik külvárosi kocsmába, ahol sokáig borozgattak, majd onnan kocsin a „Newyork”

kávéházba s a hármas számú éjjeli mulatóhelyre kísérté. Mindenütt mulattak s késő éjjel egyik elhagyatott utcán Solenij revolvért rántott, Marton mellének szegezte s pénzt követelte. A megrémült ittas ember hat darab husz koronás bankjegyet, öt korona értékű váltópénz adott a barátból rablóvá vedlett lakatosnak, aki a kirabolt embert földhöz vágta s gyorsan eltávozott. A megséült visszavándorlót később megtalálták a földön fetrengve s az előhívott mentők a kórházba szállították. A rendőrség még az éjjel kihallgatta Martont s feljelentése alapján a hűtlen barátot ma reggel letartóztatta. Solenijnél a megmotozás 91 korona 54 fillért és egy revolvért találtak.

— **Fiumei postások a kolozsvári tisztviselő kongresszuson.** A fiumei főposta hivatal tisztikara a napokban gyűlést tartott Schmiermund Ernő posta- és táviró főfelügyelő, hivatal főnök elnöklésével. A gyűlésen elhatározták a tisztviselők, hogy képviseltek magukat a kolozsvári állami tisztviselő kongresszuson két tisztviselővel. Megbizottakul Pribék Imre és Pap Emil tiszteket választották meg, akik a kongresszuson a fiumei tisztikar nevében a következő pontokat hozzák javaslatba: A szolgálati időnek 35 évre való leszállítása. A lakáspénz 50%-ának beszámítása a nyugdíjba. Az özvegyek nyugdíjának s az árvák ellátásának humánus rendezése. Az állam ne csak három gyermek után, hanem egy gyermek után is adjon nevelési járulékot. Fizetés rendezés az előléptetési rendszer olyan legyen, mint a miyeni a mávnál jelenleg érvényben van és a munkakör szabályozása. Az éjjeli szolgálat rendezése és az éjjeli díj és rendkívüli díj emelése. Szolgálati pragmatika. Magasabb fizetési osztályok létesítése. A kezelési személyzet részére megnyitandó a IV. fizetési osztály. A személyi pótlékot csatolják a törzsfizetéshez s csak törzsfizetés legyen. Temetkezési járulékot kapjanak a női tisztviselők hozzátartozói is. A drágasági pótlék emelése.

— **Letartóztatás akadályokkal.** Lekovic Cedimir 19 éves drenovai illetőségű munkás ma éjjel nagy botrányt csinált a Panachoff kávéházban. A kávé rendőrt hivatott, az elősiető rendőr azonban nem birt a garázda emberrel, úgyhogy két detektivet is segítségül kellett hívnia. A rendőrségre kísérés közben Lekovic folyton gorombáskodott a rendőrökkel, többször a földre feküdt, majd a rendőrség lépcsőházában megragadta Manaster detektív nyakát, leszakította a gallérját s nyakán kisebb sérülést ejtett. Lekovic ellen közbotrány okozásáért, hatóság elleni erőszak büntetéseért megindították az eljárást. A garázdálkodó egyén kitiltás ellenére visszatért Fiuméba.

— **Gépészmozgalom.** A magyar-horvát hajóstársaság igazgatósága ma délelőtt értekezletre hívta meg a társaság gépészeinek képviselőit. Az értekezleten azonban kitűnt, hogy a gépészek megbízottjainak nincs korlátlan meghatalmazásuk, ezért a szolgálati pragmatika stb. ügyében nem is kezdhették meg a tárgyalást. A tanácskozást tehát felfüggesztették s majd a gépeszek klubjának megbízottjaival fogják folytatni.

— **Késelő napszám.** Marasovich Tamás 29 éves scardonai illetőségű napszám az éjjel a Via Fiumarán összeverekedett Leskor György 22 éves odgorjegornjei illetőségű munkással. A verekedés hevében Marasovich zsebkésével megszurta Leskort a bal lágyékán, úgy, hogy a mentőknek kellett elsősegítségben részesíteni. Leskort a kórházba szállították, Marasovicot pedig a rendőrségre kísérték, ahol letartóztatták. Az orvosi látélet szerint Leskor sérülése nyolc napon belül gyógyul meg. A verekedés okát eddig nem sikerült megtudni.

— **Veszélyben egy dereglye.** A napokban a Schwarc és Gregersen kikötőépítővállalat egyik téglával megrakott dereglyéje a Barross moló mellett léket kapott. A dereglyét erős láncokkal a parthoz erősítették s így biztonságba helyezték.

— **Vasuti baleset.** A balatoni vonal gyorsvonalát tegnap Ercsi és Adonyszabolcs állomások között baleset érte. A gyorsvonal két utolsó kocsija ugyanis eddig ismeretlen okból kiugrott a sínekből s a pályát erősen megrongálta. Hosszas fáradozás után sikerült a pályát szabaddá tenni, mire a balatoni gyorsvonal folytathatta útját. A baleset miatt az összes szembejövő s Budapestről elindított vonatok is nagyobb késést szenvedtek. Így a tegnap este 7 óra 55 perckor esedékes budapesti gyorsvonal is csak féltizenkét óra felé érkezett Fiuméba.

— **A Kereskedelmi Részvénytársaság részvényei.** A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság részvényeit a mai gyöngébb börzei forgalomban is erősen keresték és vásárolták beavatott körök. A jelentékeny vételek hatása alatt a részvények kursusa 620 koronáról felszökött 638 koronára. A jelentékeny áremelkedés azzal a megerősített tényre is függ össze, hogy a Kereskedelmi Részvénytársaság megvásárolta a Harcourt-féle óriási uradalmat, melynek parcellázása után az intézetre közel 10 millió korona haszon fog jutni. Jól értesült körök ebből a körülményből arra is következtetnek, hogy a társaság a jövő esztendőben magasabb osztalékot fog fizetni.

— **Egy éjjeli ör balesete.** Schiosser Endre 62 éves novigradi illetőségű a S. Nicólón levő Bozich féle telepen alkalmazott éjjeli ör szombaton éjjel ellenőrző körútján valaminek megbotlott s a hegyoldalon levő területre lezuhant az alatta fekvő mélyebb területre és nyakszirtjén súlyos sérülést szenvedett. A szegény öreg embert a mentők a kórházba szállították. Állapota súlyos.

— **Kicsérélt hajókazán.** A tengerészeti hatóság „Előre” gőzöst a Stabilimento Lazzarusban alapos renoválásnak vetették alá. Uj kazánt helyeztek a vontató gőzösbé s az összes faalkatrészeket is kicsérélték. Az „Előre” most hagyta el a Lazzarus hajógyárat. Tegnapelőtt az „Előre” sikerült próbautat tett egy szakbizottság előtt.

— **Uj magyar iskolák Horvátországban.** Zágrábból jelentik, hogy a Julian iskola-egyesület azzal a kéréssel fordult a báni kormányhoz, hogy Horvátország területén 11 újabb magyar iskolát állíthasson fel: Novska, Diakovo, Blossics, Krivai, Zenci, Prescu, Nardi, Chlebina, Nagygroievac, Pablievina és Tornyá községekben. Az egész szerb sajtó ezzel a hírrel foglalkozik és erősen támadja Rauch Pál báró bánt, óva intve őt, nehogy az engedélyt megadja. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a sajtónak ez az erőfeszítése elkésett: a bán az iskolákat már engedélyezte.

— **Halálos villamos elgázolás.** A pénteken délután történt halálos villamos elgázolás ügyében a rendőrség kihallgatta a tanukat, akik mind egyformán vallottak. A villamos vezetője és kalauza — mint a rendőrség megállapította — teljesen ártatlan. Az elgázolt Mance holttestét tegnap délután temették el.

— **Hadihajók érkezése.** Haditengerészetünk „Kaiser Karl VI.” nevű páncéloshajója, valamint a „Phönix”, „Krake” és „Polyp” torpedóhajó ma reggel kikötőnkbe érkezett.

— **Betiltott hajóindulás.** A révhivatal megtiltotta az „Audace” nevű olasz gőzös parancsnokának az elindulást, mert a gőzöst a megengedett határon túl rakták meg s így a hajózásra veszélyes. A gőzös farakományának egy részét ki kell rakni s csak azután indulhat rendeltetési helyére.

— **Szökött a katonaság elől.** Radulovic Milos 20 éves dreznicei napszámot vasárnap éjjel a dreznicei községi előjáróság távirati megkeresésére letartóztatták, mert a katonai szolgálat elől Amerikába akart szökni György nevű testvérenek utlevelével, akit a rendőrség szintén letartóztattott. Megmotozásuknál 350 korona készpénzt találtak náluk. A rendőrség a pénzt, utlevelet elkobozta, a két testvért pedig Dreznicére kísérteti.

— **Letartóztatott leány.** Velich Mária 26 éves berlogi illetőségű leányt az erkölcsrendészeti szabályrendelet megsértéséért a rendőrség letartóztatta. Büntetésének kitöltése után illetőségi helyére toloncolják.

— A kikötőből. Szeptember 18. érkezett: „Bregenz” osztrák gőzös Brailából 60 tonna tengerivel és 2200 zsák korpával, „Caboto” olasz gőzös Calcuttából 2976 bál jutával, 15 bál bórrel és 10 tonna vegyesáruval. „Jadran” osztrák gőzös Triesztből 20 tonna vegyesáruval.

Indult: „Franz Ferdinand” osztrák gőzös Buccariba 200 tonna vegyesáruval „Korana” magyar gőzös Rouenba üresen. „Eswik Park” angol gőzös Konstantinápolyba üresen, „Venezia” német gőzös Hamburgba 120 tonna vegyesáruval, „Split” osztrák gőzös Metkovicba 50 tonna vegyesáruval.

Szeptember 20-án érkezett: „Ettore” osztrák gőzös Triesztből üresen, „Electra” osztrák gőzös Triesztből üresen. „Tisza” magyar gőzös Marseilleből 1100 láda citrommal, 300 láda olajjal, 500 zsák kénnel és 30 tonna vegyesáruval, „Aurigo” osztrák gőzös Ravenából üresen.

Távirat ◀▶ Telefon.

Az aradi Kossuth szobor

leleplezése.

ARAD, szept. 20. Tegnap délelőtt, mintegy tizenöt ezer ember jelenlétében nagy ünnepekként leleplezték le Kossuth Lajos aradi szobrát. Kossuth Ferenc, aki a leleplező ünnep alkalmából Aradra érkezett, az éjjelt a pályaudvaron, szalonkocsijában töltötte. Reggel kilenc órakor Kossuth az ünnepség színhelyére hajtatott, ahol Pap János püspök üdvözölte. Ezután Barabás Béla képviselő mondotta el ünnepi beszédét, mire óriási figyelem között Kossuth Ferenc emelkedett szólásra. Beszédében hangsúlyozta, hogy Kossuth Lajos megtanította az embereket, miként kell élni a hazáért s szobra azok szobrainak közelében áll, akik megtanították a hazafiakat, hogyan kell meghalni a hazáért. Majd Justh Gyula a képviselőház elnöke az országgyűlés, Károlyi gróf a főrendiház, Holló Lajos a függetlenségi párt nevében helyezte el koszoruját rövid beszéd kíséretében. Kossuthot lelkes ovációkban részesítették, majd a pályaudvarra hajtatott s Budapestre utazott.

Titkos tanácskozás Justhnál.

ARAD, szept. 20. Justh Gyula a képviselőház elnöke elutazása előtt mintegy harminc a banksoporthoz tartozó képviselőt hívott meg tornyai birtokára. Justh kijelentette, hogy a tanácskozás teljesen magántermészetű és bizalmas jellegű lesz. Justh az újságírók kérdéseire megtagadott minden közelebbi felvilágosítást s csak annyit mondott, hogy a tanácskozás politikai jellegű lesz s a célját a politikai helyzet szándéka képezi.

Függetlenségi nagygyűlés Aradon.

ARAD, szept. 20. Kossuth Ferenc elutazása után megtartották a függetlenségi nagygyűlést, amelyen Holló Lajos képviselő, a banksoport vezetője beszélt. Beszédében ismét követelte az önálló banknak 1911-re való felállítását. Beszélt még Éber Ant. l képviselő is. Ezután elfogadták a határozati javaslatot, amely szerint követelik, hogy az önálló nemzeti bankot 1911-re, az önálló vámterületet pedig 1917-re állítsák fel. Megalakították végül az aradmegyei függetlenségi pártot s gyűlés után lakomára jöttek össze. A banketten Justh Gyula a képviselőház elnöke kijelentette, hogy a függetlenségi törekvéseknek győzedelmeskedniök kell s nem lehet a küzdőket semmivel sem visszariasztani, sőt hajlandók ellenzékbe is menni Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt vezetője ellen is, ha kell. Ismét Holló Lajos beszélt ezután s panaszkodott, hogy a sajtó kicsinyelő hangon kezeli a bankkérdést. Hangoztatta, hogy a függetlenségi törekvések mellett továbbra is kitartanak.

Szociálisták gyűlése Aradon.

ARAD, szept. 20. A szociálisták tegnap délután látogatott népgyűlést tartottak. Rendezés nem történt.

Bankgyűlés Debrecenben.

DEBRECEN, szept. 20. Hajdumegye függetlenségi pártja tegnap nagy gyűlést rendezett Debrecenben. A nagy gyűlésen elhatározták, hogy követelik az önálló bankot 1911-re az önálló vámterületet 1917-re. Elhatározták végül, hogy legközelebb országos nagy tiltakozó gyűlést fognak összehívni.

Két vasuti összeütközés.

BUDAPEST, szept. 20. A rákosi rendezőpályaudvaron két személyvonat a kijáratú váltónál összeütközött. Több kocsi felborult s számosan megsebesültek.

ÉLESD, szept. 20. Az állomás közelében egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Sok kocsi összeroncsolódott, számos utas és vasutas megsérült. A kár nagy.

Olasz-magyar

balesetbiztosítási egyezmény.

RÓMA, szept. 20. A külügyi hivatalban ma írták alá az új olasz-magyar munkás baleset biztosító egyezményt. Olaszország részéről az egyezményt Tittoni külügyminiszter, Magyarország részéről pedig az e célra ideérkezett Sztéryni államtitkár és Somsich római osztrák-magyar követségi tanácsos írta alá. Tittoni Sztéryni államtitkár tiszteletére bankettet adott.

A kis gyermek elpusztul ?

Adjon neki SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓT és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ már gyakran visszahozta szüleiknek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb, úgy tisztaság, valamint az emészthetőség és gyors hatása tekintetében.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerben.

Dr. Pachany A.

fogorvos áthelyezte lakását és rendel a szerb egyesület házában (Casa della Comunità szerbo-ortodossa) Via Porto 2.

Kobelt és Vidákovics

Bristol kávéháza

ABBAZIA.

ESTÉNKÉNT

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Utolsó hajó Fiuméba este 11 órakor.

VARIETÉ Hôtel Susak

Ujból megnyit!

Esténként elsőrendű

művészi erők fellépte.

Kezdetre 9 órakor. Belépti díj 1 K.

Izletes magyar konyha kapható a

Feldbach vendéglőben

Fiume, Castello utca (Kucich ház) a törvényszékkel szembe.

Előzékeny kiszolgálás. Kifűnő italok. Olcsó árak.

Előfizetőknek ebéd és vacsora havi

20.— 24.— és 28.— frtért.

Számos látogatást kér RISTL LIPÓT vendéglős

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápáry, az Adria palota mellett

Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kifűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

BAUER GRÖNWARD A magyarok
GRAND HOTEL D'ITALIE OTTHONA

**VELENCÉ-
BEN**

VELENCE

Elsőrendű szálló. — Kifűnő konyha.

BULIAN H. ABBAZIA

(Palace Bellevue)

Legfinomabb ékszerárak pári és bécsi mintára. Apart ujdonságok moretiben, korallokban és abbaziai emlékekben. Saját javítóműhely Olcsó árak.

Büchler L. Abbazia

(a Stefania szállóval szemben).

Férfidivat különlegességek a legelőkelőbb uri közönség számára.

Magyar cég!

Szabott árak!

Bérbe adó a susáki oldalon egy gyönyörű szép fekvésű, egészséges, portmentes és erdővel körülövezett kis birtok, majdnem két hold szőlővel és gyümölcsösökkel, két szép családi házzal és gazdasági épületekkel. A birtok igen alkalmas a tehenészet, sertés hizlalda és baromfi tenyésztés esetleg nyári mulató berendezésére. Az egész birtok évi bére 2400.— kor. Fele is kiadható esetleg hozzá társ elfogadtatik. Cim a kiadóhivatalban.

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca 9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766.

Minél számosabb megrendelésért esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

Két nagy szoba

esetleg külön is a Corson villanynyal, gázzal, lépcsőházi bejáratú butorozva vagy butor nélkül kiadó. Irodának is alkalmas. Bővebbet Központi Tejcarnok Via Ciotta.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleink.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

SPIRID MARCETTA

ORIENT

kávéháza

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.

Minden este Sárközy Elemér cigányzenekara hangversenyez.

Modern

hálószobák és ebédlő divánok
eladók

Garami József

kárpitos mesternél Corsia Deák 38.

Három szoba butor

családi változás miatt jutányos áron eladó. Megtekinthető Via Molino 1 félemelet 2. sz. d. u. 2-6.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

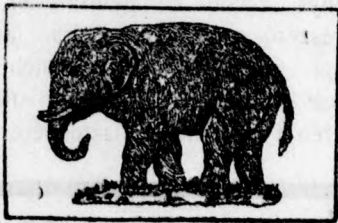
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

Magyar, német nyelvet
tökéletesen bíró hölgy, ki gépen is ír,
irodai gyakorlattal alkalmazást keres.
Cim a kiadóhivatalban.

A Kobrak - czipőgyár

hirneves gyártmányainak egyedüli lerakata

Vértess S. - Fiume

Via Governo 10 (Corso) az Adria palotával sz.

Óriási választék mindennemű férfi- női- és gyermek-cipőben

garantált elsőrendű minőség.

Hotel Pensió JOLANDA

VELENCE

Legolcsóbb, legszebb fekvésű szálló Riva degli Schiavoni, 200 lépésnyire a Márktértől.

Modern kényelem. Villanyvilágítás.
Kitűnő konyha. Szobák 3 lírától feljebb.
Penzió 8 lírától feljebb.

Butorcsomagolást

gyékény és szalma közé, átköltöztetést és butorszállítást butorszállító kocsiban pontosan és jutányosan elvállal.

FRANK G.

Fiume, Via Germania 11. III. em.

Lido-Velence Splendide szálló

Villa Principessa Giovanna

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, ujonnan épített szálló gyönyörű, csendes fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére. Nagy előcsarnok terraszok, villanyvilágítás, lift, központi fűtés, dohányzó, biliárd, olvasó- és hölgyterem. Külön lakásrészek fürdővel és toilette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. -- Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

Megnyilt!

Megnyilt!

Az ujonnan átalakított „Monte Verde” vendégő kethelyisége. Kitűnő kiszolgálás. Finom ételek és italok.
Naponta cigányzene.

A magyarok legkellemebb szórakozó helye.

A vendéglős.

ABBAZIA

Petriz Szálló és Étterem

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha. Naponta friss halak. Kőbányai polgársör és pilzeni ősförás. Válogatott borok.

Uj tulajdonos Petriz József. az Emma penzió tulajdonosa is.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.